

ATT FORTSÄTTA BLOMSTRA
Hur yrkeslärare inom
hantverksprogrammet florist ser på
kompetensutveckling

CONTINUE TO FLOURISH
How vocational teachers within craft
education with florist orientation think
about competence development

Examensarbete i pedagogik med inriktning mot
yrkesutbildning
Grundnivå
Högskolepoäng 15 hp
Hösttermin 2018

Elin Nyberg

Handledare: Anita Kjellström
Examinator: Simon Ceder

Resumé

Arbetets art: Examensarbete i pedagogik med inriktning mot yrkesutbildning, grundläggande nivå. Högskolan i Skövde

Titel: Att fortsätta blomstra - Hur yrkeslärare inom hantverksprogrammet florist ser på kompetensutveckling.

Sidantal: 26

Författare: Elin Nyberg

Handledare: Anita Kjellström

Datum: Januari 2019

Syftet med denna kvalitativa intervjustudie är att undersöka kompetensutveckling för yrkeslärare som arbetar på hantverksprogrammet. Dessa yrkeslärare arbetar då enbart med inriktningen florist. I denna studie framkommer det hur respondenterna ser på sin kompetensutveckling och hur de förhåller sig till sin egen utveckling inom florist nu när de arbetar som yrkeslärare. Det är fem respondenter som deltar i studien och dessa arbetar eller har arbetat på olika floristutbildningar i landet. De har deltagit individuellt i en kvalitativ intervjustudie där frågorna har handlat om hur dessa yrkeslärare ser på kompetensutveckling inom deras floristiska kunskaper. Här framkommer det att respondenterna har en stark yrkesidentitet till floristyrket och flera har en tät kontakt med branschen på ett eller annat sätt. Just kontakten till branschen framkommer vara en viktig del för respondenternas kompetensutveckling. Även vikten av att ha kollegor på sin arbetsplats anses värdefullt. Flera av respondenterna uttrycker att de har ett eget stort engagemang i sitt yrkesläraruppdrag och brinner för sitt tidigare yrke i floristbranschen.

Abstract

Study: Master Degree Project in Pedagogy. University of Skövde

Titel: Continue to flourish - How vocational teachers within craft education with florist orientation think about competence development

Numbers of pages: 26

Author: Elin Nyberg

Tutor: Anita Kjellström

Date: January 2019

The purpose of this qualitative study is to analyze professional development for vocational teachers who work on the craft program. These vocational teachers only work with the orientation of florist. This study shows how the respondents think about their professional development and how they act to their own development as a florist when they now work as a vocational teacher. The study contains five respondents who work or have worked in different florist educations across Sweden. They have taken part individually in this qualitative interview study where the questions have been about how they see their own professional development within florist. The study shows that the respondents have a strong occupational identity and that many of them have frequent contact with the industry in one way or another. Also, the importance of having colleagues at their workplaces is considered valuable. Several of the respondents express that they have a great commitment to their vocational teaching assignment and are passionate about their former profession in the florist industry.

1	Innehåll	
1.	Inledning	1
1.1	Beskrivning av problemområdet	1
1.2	Syfte	1
2	Bakgrund.....	2
2.1	Kort historik	2
2.1.1	Yrkesprogram	2
2.1.2	Lärlingsseleven.....	3
2.1.3	Yrkesläraren.....	3
2.2	Kompetens.....	5
2.3	Nuvarande system för kompetensutveckling för yrkeslärare.....	5
2.4	Kompetensutveckling.....	6
2.5	Tidigare forskning.....	8
2.6	Teoretiska utgångspunkter	9
3	Metod.....	10
3.1	Kvalitativ intervju	10
3.2	Urval.....	11
3.3	Genomförande.....	11
3.4	Intervjuguide	11
3.5	Analys	12
3.6	Trovärdighet och giltighet.....	12
3.7	Etiska principer	12
4	Resultat	13
4.1	Upplever floristlärare att de får tillräckligt med kompetensutveckling för att rusta eleverna för de krav branschens ställer?	13
4.2	Hur behåller floristlärare sin floristyrkeskompetens i läraryrket?.....	13
4.3	Hur nyttjas kompetensutveckling för floristlärare?.....	14
4.4	Har yrkeslärare någon kontakt med branschen utanför läraruppdraget?	15
4.5	Sammanfattning	16
5	Diskussion.....	17
5.1	Metoddiskussion	17
5.2	Resultatdiskussion.....	18
5.2.1	Kompetensutveckling	18
5.2.2	Kollegialt lärande.....	19
5.2.3	Yrkesidentitet.....	19
5.2.4	Elever	20

5.2.5	Floristtävlingar.....	20
5.2.6	Övrigt.....	20
6	Slutsats.....	21
7	Fortsatt forskning kring kompetensutveckling.....	21
8	Referenser.....	22
	Bilaga 1.....	24
	Bilaga 2.....	26

1. Inledning

Jag arbetar mitt fjärde år som yrkeslärare på en gymnasieutbildning och är ensam yrkeslärare på mitt program, med inriktning florist, här har en nyfikenhet för kompetensutveckling utvecklats. Jag själv brinner för yrket och deltar gärna i floristtävlingar och andra sammanhang för att utvecklas. Innan mitt nuvarande arbete som yrkeslärare försökte jag vara med på så mycket som möjligt vad gäller event, föreläsningar, workshops och andra kompetenshöjande aktiviteter. Nu har mycket tid lagts på mitt arbete som just yrkeslärare, men även på högskolestudierna, känslan av att jag kommit ifrån mitt tidigare yrke som florist har kommit under denna tid. Planen är att jag ska återuppta mitt engagemang inom floristbranschen när studierna till min lärarlegitimation är klar. Tanken har också slagit mig att tänk om jag inte skulle göra det, skulle jag kunna vara en lika bra yrkeslärare om ytterligare fem år? Hur gör andra yrkeslärare för att inte uppleva denna känsla av bristande kompetensutveckling inom sina floristiska kunskaper? Detta gjorde att jag ville göra en kvalitativ intervjustudie kring yrkeslärares kompetensutveckling.

1.1 Beskrivning av problemområdet

Yrkeslärare som lämnat branschen kan komma långt ifrån yrket efter några år. Hur bibehålls yrkeslärares yrkesskicklighet och hur hanteras och tillgodoses trender och tekniker som hela tiden utvecklas? Yrkeslärare kan komma långt ifrån verkligheten i butik och mister den täta kontakten med kollegor inom sitt område, om det inte finns fler floristlärare på skolan. Hur påverkar detta yrkeslärares syn på sin egen yrkesskicklighet? Är du den enda floristläraren på ett yrkesgymnasium har du endast kontakt med elever och APL-handledare inom ditt program, då finns det en risk att du som yrkeslärare stannar av i ditt utvecklande av hantverkstekniker, trender och hantverksskicklighet.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur floristlärare ser på sin kompetensutveckling och hur de upplever att de utvecklar sin yrkeskunskap efter att de har gått ifrån branschen. Studien avgränsas till att enbart beröra hantverksprogrammet med inriktning florist.

Formulering av frågor som kommer hjälpa mig att besvara syftet med studien:

Upplever floristlärare att de får tillräckligt med kompetensutveckling för att rusta eleverna för de krav branschen ställer?

Hur behåller floristlärare sin floristyrkeskompetens i läraryrket?

Hur nyttjas kompetensutveckling för floristlärare?

Har yrkeslärare någon kontakt med branschen utanför läraruppdraget?

2 Bakgrund

2.1 Kort historik

2.1.1 Yrkesprogram

Ur ett historiskt perspektiv så skedde både utbildning och till viss del bedömning av praktiska yrken länge i en mästare-lärlingsrelation. Utbildning och bedömning skapade en till yrket betydelsefull helhet. Under medeltiden fram till 1800-talet var alla företagare och affärsmän i Europa tvungna att vara anslutna i skrän för att få tillåtelse att utöva sitt yrke (Helte, 1995). Kraven var höga och endast den som fick praktisera yrket som efter avläggandet av mästarprov godkänkts som mästare av borgmästare och förmän. Samhällsutvecklingen ledde i ett senare skede till att behovet av att fler skulle utbildas ökade, detta förändrade synsätt på kunskap och utbildning. Bedömningen som landade på slutprodukten och ofta användes en poängskala där prövningen redovisades som en totalsumma. Kraven på den yrkesrelaterade bedömningen har sedan fortsatt varit hög, den gymnasiala utbildningen som arbetade efter läroplanen (Lpf94) införde flera förändringar. Eleven skulle få en grund för yrkesarbete men även en generell medborgarkompetens och allmän behörighet till högskolestudier, färdigutbildningen i yrket sker ute i arbetslivet (Carlsson, Gerrevall, & Pettersson, 2007).

Den första svenska floristutbildningen startade 1944 i Östra Grevie i Skåne på initiativ av Blomsterhandlarnas Riksförbund. 20 år senare, 1964, flyttade skolan till nybyggda lokaler i Norrköping. Under flytten bytte skolan namn från Binderiskolan till Blomsterskolan. Redan från start lockade skolan sökande från hela Sverige, i samband med att flytten hade även skolan byggt ett eget studerandehem. Här var Blomsterskolan i Norrköping ensam aktör som floristutbildare i Sverige. Utformningen av utbildningen genomgick stora förändringar, innan 1993 var utbildningen uppbyggd på dels skolförlagda kurser och dels längre perioder däremellan då de studerande arbetade i blomsteraffärer. Det var ovanligt att de studerande gick direkt från den första delkursen, floristkurs 1, till den andra delkursen, floristkurs 2, utan praktik eller blomsterarbete i blomsteraffär däremellan. Floristkurs 3 var i sin tur periodvis upplagd på ett sätt att de studerande genomförde gesällprov inom ramen för skolans verksamhet. Floristutbildningen blev en del av det nationella hantverksprogrammet 1993, nu blev även utbildningen treårig och sammanhängande. Floristutbildningen på Komvux blev samtidigt 40 veckor lång. När friskolereformen, år 1992, öppnade upp skolmarknaden bidrog det till en period av statlig tillväxt av floristutbildningar runt om i Sverige. Parallellt med förändringar på Blomsterskolan i spåren av gymnasiereformen startade alltså flera konkurrerande floristutbildningar runt om i landet, både kommunala och privata (Gåfvells, 2016).

Yrkesprogrammen utgör en grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Det leder till att eleverna blir anställningsbara och kan ge eleverna de förutsättningar som behövs för eget företagande. Dessutom lägger yrkesprogrammen en bra grund för elevens fortsatta studier inom till exempel yrkeshögskolan. En möjlig väg är även att gå en lärlingsutbildning inom ramen för yrkesutbildning. Alla elever på yrkesprogram har möjlighet att skaffa sig grundläggande högskolebehörighet genom att välja kurser inom ramen för det individuella valet, och för vissa program, i de programgemensamma ämnena eller i programfördjupningen. Ibland måste

eleverna också läsa ett utökat program om de vill ha grundläggande högskolebehörighet. Inom vissa av yrkesprogrammen kan eleverna få grundläggande högskolebehörighet utan att läsa ett utökat program. Det gäller för de program där svenska eller svenska som andraspråk 2 eller engelska 6 ingår i de programgemensamma ämnena eller i programfördjupningen därför att dessa kurser utgör en del av programmets karaktär. Se Skolverkets webbplats för information om vilka program det gäller (Skolverket, 2018).

I Gy11 står det att eleven ska vara anställningsbar direkt efter avslutat yrkesutgång, de ska ha genomfört programfördjupningspaket som har förstärkt deras kunnande inom sin yrkesutgång (Skolverket, 2018).

2.1.2 Lärlingseleven

APL (arbetsplatsförlagt lärande) har eleven för lärande på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. Syftet med APL är att eleven ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet, samt förstå yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. APL innebär att hela kurser eller delar av kursen förläggs till en eller flera arbetsplatser. Skolhuvudmannen och rektor ska säkerställa så att varje elev får en APL-plats av god kvalitet. APL ska förekomma på varje nationellt yrkesprogram på gymnasieskolan och omfatta minst 15 veckor. Går eleven en lärlingsutbildning så ska mer än hälften av utbildningen genomföras på APL. Lärlingsutbildningen har samma behörighetskrav, ämnesplaner, examensmål och yrkesexamen som en skolförlagd utbildning som enbart har 15 v APL. Lärlingsutbildningen kan påbörjas första, andra eller tredje läsåret och omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen (Skolverket, 2018).

2.1.3 Yrkesläraren

Yrkesrollen anses kanske vara mer mångskiftande än andra lärares, dels representerar yrkesläraren genom sin egen bakgrund i yrket både skolvärlden och yrkessfären för eleverna. Yrkeskunnandet är ett stort område som yrkesläraren ska förmedla. Yrkeskunskapen i sig har både en kognitiv och handlingsinriktad dimension, den är delvis ”tyst”, och i hög grad inbäddad i det sammanhang där den används. Den är också mycket beroende av de villkor och behov som finns i arbetslivet och som ständigt förändras. Dessutom ska yrkesläraren hjälpa eleverna att förstå och behärska de sociala koder som finns i yrket. (Henning Loeb & Korp, 2015).

Gåfvells (2016) styrker att den tysta kunskapen är svår på det sättet att det är många moment som görs utan att konkret beskriva momentet. I ett floristiskt sammanhang kan exemplifieras av vikten att hålla snittkniven i rätt vinkel och hur rörelsen sker då blommor snittas. Detta är inte kunskap man brukar uttala. I floristutbildningens undervisningssituation sker ett blickutbyte mellan studerande och lärare som går via materialet (blommorna) och objektet (arrangemanget/dekorationen) och med tiden utvecklar de studerande en blick av liknande typ som läraren har. Detta förhållande kan också liknas vid den traditionella bilden av ”mästare och gesäll”.

För att yrkeslärare ska behålla sin yrkesidentitet och följa kunskapsutvecklingen inom yrket finns det ett behov av att yrkeslärare ska ha fortsatt kontakt med sin yrkesbransch. Även om det primära för yrkesläraren är läraryrket behövs fortsatt kontakt med yrket och med arbetslivet för att behålla och utveckla sin yrkeskunskap och hålla sig uppdaterad. I tidigare studier upplever yrkeslärare detta som en utmaning. Mycket ligger på yrkeslärarens eget intresse och initiativ att försöka upprätthålla dessa yrkeskunskaper (Köpsén, 2014).

Det ställer stora krav på lärare att kunna möta behoven av stöttning och stimulans, både hos elever som inte har några förkunskaper och hos de elever som redan har förkunskaper och erfarenheter inom yrket genom släktingar och fritidsintressen, och som ser fram emot att börja jobba. Samtidigt verkar dessa utmaningar faktiskt vara en del av lockelsen i att vara yrkeslärare. Det är inte ovanligt att yrkeslärare framhåller ett personligt engagemang som en central och värdefull del av sitt uppdrag och sin identitet som lärare (Henning Loeb & Korp, 2015).

Köpsén (2014) menar att det är en utmaning för yrkeslärare är när det handlar om arbetsplatsförlagt lärande eller lärlingsutbildning. Då ska skolan samverka med yrkeslivet och detta blir ytterligare en svårighet i yrkesdidaktiken. Problematiken för yrkesläraren blir att stötta handledaren i uppgiften att handleda och utbilda elever/lärlingar integrerat med den ordinarie verksamheten på arbetsplatsen, dels att skapa en helhet av yrkesutbildningens skolförlagda och arbetsplatsförlagda delar.

Det är olika förutsättningar för olika branscher vilket ger ytterligare en utmaning inför skolans kontakter till yrkeslivet. Den kunskap som en yrkeslärare utvecklar är på flera sätt mer komplex än den kunskap som andra lärargrupper har. Innehållskompetensen handlar då bara inte om just sitt ämne, utan för yrkesläraren så ska även kopplingarna till yrket, arbetslivet, den praktiska tillämpningen och inte minst verktygen funka. Det krävs även systemkompetens, kunskap om organisationen som man ingår i, för att kunna förstå och hävda sin plats i sammanhanget i gymnasieskolan och vuxenutbildningen (Köpsén, 2014).

Till skillnad från ämneslärare i t.ex. svenska eller matte så ska yrkeslärare ta hänsyn till yrkeskunskapens olika kunskapsformer och förmågan att använda de olika fysiska redskap som finns att tillgå, som de maskiner och verktyg som har en central roll i de flesta yrken. Även samspelet mellan skolan och arbetslivet styr hur utformningen och hur genomförandet av yrkesutbildningen ska gå till (Köpsén, 2014).

Den aktuella litteratur som finns att tillgå till den yrkesteorin som finns på de olika yrkesprogrammen är ofta liten om man jämför den litteratur som finns till de högskoleförberedande programmen. Detta kan påverka valmöjligheterna och de möjliga sätten för att kunna lägga upp undervisningen. Detta blir en utmaning för dig som yrkeslärare, saknas det litteratur till ditt ämne är det du som ska vara med och utforma och skriva den (Köpsén, 2014).

2.2 Kompetens

En situation som karaktäriseras av en brist på kompetens eller utvecklingsbehov är liktydigt med att det finns ett glapp mellan faktisk kompetens och efterfrågad kompetens, eller de krav som arbetet ställer. Kompetens beskrivs som en persons potentiella handlingsförmåga som är relaterad till en viss uppgift, situation eller sammanhang. Sammanfattningsvis förmågan att framgångsrikt utföra ett arbete. Genom detta synsätt kan man definiera kompetens som summan av de förmågor hos individen som leder till framgångsrikt utförande av givna uppgifter och metoder. Det är av vikt att koppla praktiska färdigheter till teori, kopplingen är viktig för yrkeslärares utveckling av praxis, det vill säga det arbete som praktikerna utövar med hjälp av reflektion under och efter utförandet (Rönkvist, 2001).

Det finns få studier som behandlar yrkeslärares undervisning i Sverige. En av de få är Höghjelm (2001;2005) som diskuterat yrkesutbildning utifrån begreppet yrkeskompetens där begreppen yrkeskultur, yrkespraxis och yrkeskunskap inkluderar. Med yrkeskultur menas de kollektiva erfarenheterna i ett yrke, regler och normer inkluderar yrkespraxis och yrkeskunskap är det tekniska kunnandet. En nybörjare som ger sig in i ett nytt yrkesområde handlar det om att lära sig yrkeskunskap. För den som bedriver en yrkesutbildning är det därför viktigt att tydliggöra yrkeskulturen, yrkespraxisen och yrkeskunskapen. Det är därför viktigt att yrkesläraren använder hela sin yrkeskompetens (yrkeskultur, yrkespraxis, yrkeskunskap) för att ge eleverna en god yrkesförberedande utbildning (Didaktik för yrkeslärare, 2009).

Kompetensutveckling är viktigt oavsett vad läraren har för roll, det krävs ett livslångt lärande för att följa med i samhällets förändringar. För lärare i skolan så är det önskvärt att alla medarbetare tar ett större eget ansvar för den egna arbetsinsatsen. För att detta ska gå att genomföras förväntas alla att delta i kompetenshöjande åtgärder (Brynolf, Carlström, Svensson, & Wersäll, 2012).

Konsekvenser för att lärare inte har tillräcklig kompetensutveckling är att utbildningen eleven ska gå redan är förlegad i jämförelse med nutidens forskning och utveckling. Exempel på detta är läkarutbildningar där eleverna blir informerade om att när de har läst färdigt och kommer ut i arbetslivet är antagligen deras kunskap redan inaktuell på grund av en snabb och föränderlig bransch (Carlsson, Gerrevall, & Pettersson, 2007).

2.3 Nuvarande system för kompetensutveckling för yrkeslärare

Det har tagits fram ett statsbidrag för att yrkeslärare ska kunna komma ut i branschen och att kompetensutvecklingen sker på en arbetsplats som är kopplat till de ämnen som läraren undervisar i. Syftet med bidraget är att läraren ska höja kvaliteten på undervisningen inom yrkesämnena. Detta ska ske på en arbetsplats utanför skolan, på detta sätt kan läraren hålla sig uppdaterad med utvecklingen inom sitt yrkesområde. Kompetensutvecklingen ska ske med viss regelbundenhet och rekommenderas att ske under minst två veckor. Stadsbidraget ska gå till bland annat:

- vikarier under den tid läraren får kompetensutveckling
- resor och boende om kompetensutvecklingen sker på annan ort

- material och skyddsutrustning som företaget inte själva står för (verktyg ersätts inte)
- övriga kostnader som är direkt kopplade till syftet med bidraget.

Bidraget kan även användas för annan kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen. Då kan det bland annat användas för:

- kurser i certifiering
- kurser och utbildningar inom arbetsmiljöfrågor
- övriga insatser som har en direkt koppling till syftet med bidraget (Skolverket, 2018)

Floristernas yrkesråd (FYR) är ett branschförbund där bland annat Interflora och Euroflorist tillsammans jobbar med att stärka floristers kunskap där gesällbrevet är i fokus. Floristernas Yrkesråd är en ideell förening som verkar för kvalitetshantverk för florister i Sverige och Europa. Verksamhetens fokus ligger på att utföra yrkescertifikat så som yrkesbevis (YB) för gymnasiet och Yrkes-Vux, där de tillsammans med anslutna skolor arbetar för att sätta nivån för ett godkänt examensarbete. Denna examen utgör nivån för att vara anställningsbar som florist. Detta arbete stöds av Euroflorist och Interflora. På europainivå så är Floristernas Yrkesråd koordinatör för FlorCert som är examensarbete i Vocational Education and Training for Professionals, också kallat för ”VETPRO” där arbetet med att sätta nivån för att kunna bli anställningsbar i Europa efter sin utbildning pågår (Floristernas yrkesråd, 2018).

FYR skall verka för bildandet av nätverk inom floristbranschen. Föreningen ska särskilt verka för att utveckla utbildningen kring floristyrket och där även förenlig verksamhet. Som ett led i arbetet kommer föreningen anordna utbildningar, tävlingar, seminarier eller andra sammankomster av lämplig karaktär. Föreningens syfte är att bedriva sin verksamhet i enlighet med god hantverkstradition och samtidigt verka för nytänkande och framåtanda. Föreningen ser sig som en rådgivande part gentemot myndigheter eller andra organisationer och föreningar när det gäller frågor som rör floristyrket och floristutbildningen, och verkar aktivt för en god kontakt med dessa parter. Föreningen skall i sin verksamhet aktivt verka för att höja statusen på floristyrket (Floristernas Yrkesråd , 2018).

2.4 Kompetensutveckling

Kompetensutveckling definieras som en sammanfattande betäckning på de olika åtgärder ett företag använder för att påverka utbudet av kompetens på den interna arbetsmarknaden, vilket kan innefatta karriärutveckling, rekrytering, utbildning m.m. i kompetensutveckling inkluderas här även aktiviteter som inte primärt syftar till kompetensutveckling, men som realiteten ofta medför detta. Exempel är deltagande i olika typer av teknik- eller organisationsutvecklingsprojekt, arbetsutveckling eller arbetsrotation, liksom facklig verksamhet. Ett annat sätt att beskriva de exempel på kompetensutveckling som getts ovan är att benämna läraktiviteter, eller med andra ord aktiviteter som direkt eller indirekt innebär att individen lär sig, dvs. ökar sin kompetens. (Kock, 2011).

Henrik Kock beskriver att inom de företagssatsningar som riktar sig just på kompetensutveckling tyder studier på att olika yttre kontextuella faktorer, faktorer som på olika

sätt kan påverka kompetensutveckling, kan ses som nödvändiga men icke tillräckliga förutsättningar för att företag och organisationer skall satsa på utbildning och andra former av kompetensutveckling. En viktig anledning tyds vara konkurrenstryck, att personal har behövt kompetensutveckling för att möta konkurrensen som finns på marknaden (Kock, 2011).

Ser vi till studiedagar är vikten stor att de används på rätt sätt, spelar rektorn golf eller lärarna enbart får städa eller ta ut övertid i ledighet är signalen att kompetensutveckling tämligen inte är viktig. Det krävs att rektor är närvarande vid de allmänna kompetensutvecklingsdagar som personalen har på skolan. Om man vill se verklig förändring har gemensamma upplevelser visat sig vara värdefulla för det fortsatta arbetet. Ytterligare en faktor som påverkar skolans arbete är personalens hälsa, där stress är en av de vanligaste faktorerna som gör att lärare inte ”orkar” eller ”går in i väggen” (Brynolf, Carlström, Svensson, & Wersäll, 2012).

Kock beskriver att genom utvärderingar av kompetensutveckling som gjorts i små och medelstora företag som ingått i det svenska Mål 3 programmet (Svenska ESF-rådet 2003) Kunde man med hjälp av statistiska analyser av svaren på en enkät ställd till ett stort antal arbetsplatser urskilja följande tre strategier för kompetensutveckling:

”Lära-på-jobbet”- strategin, bygger främst på följande lärandeaktiviteter: kurser på arbetsstället, olika möten med personalen, vikten av arbetslag och arbete i projektform. Strategin betonar vikten av att utbyte av olika lärandeformer kan ske på arbetsplatsen. Genom gruppbyggnad, olika projekt som skapas och möten som arrangeras på arbetsstället kan kompetensen förvärfvas på plats. Detta kan ses som en inter-aktiv strategi där kompetensen förvärfvas och används parallellt.

”Lära-sig-själv”- strategin, som främst bygger på aktiviteter som: kurser anordnade utanför arbetsstället, inköp av facklitteratur och självstudier. Denna strategi för kompetensutveckling bygger på den klassiska synen på kompetens och lärande. Här innebär det att kompetensen överförs från en lärare till elev och att kompetensen förvärfvas utanför arbetsplatsen och den operativa verksamheten. Strategin innefattar ofta tre steg: kurs bedriven av kursanordnare utanför arbetsplatsen, inköp av litteratur samt självstudier.

”Lära- av- andra”- strategin. Denna strategi är något av en kombination av de två tidigare strategierna. Lärandet sker främst genom deltagande i olika nätverk och externa studiebesök. Även här är arbetsplatsen av betydelse, men inte den egna utan andra, ofta liknande, arbetsplatser. Här är ambitionen att lära sig genom att se hur andra gör. Imitation och reproduktion av andras kompetens är syftet och ”lära- av- andra”- strategin sker genom något som vanligen kallas ”benchmarking”.

Av dessa tre strategier som Kock tar upp dominerar ”lära-sig-själv”-strategin, sedan ”lära-på-jobbet”- strategin och sist ”lära-av-andra”- strategin. De strategier som nämnts ovan används oftast tillsammans med varandra för att skapa mest effekt, vilket så oftast sker i praktiken. Man kan till och med hävda att man bör eftersträva en integration mellan två eller flera av de nämnda strategierna för att underlätta ett kvalificerat lärande i det dagliga arbetet (Kock, 2011).

Tidigare forskning (se t.ex. Ellström & Nilsson 1997; Svenska ESF- Rådet 2003; Kock, Gill & Ellström 2006) pekar på en rad viktiga förutsättningar för utbildningens planering, utformning (design) och genomförande. Ser vi först till utbildningens planering är det b.l.a. viktigt att:

- Att den vägledning som sker inför en utbildning är personlig och sker i dialog samt utgår från deltagarens perspektiv, upplevda problem och svårigheter- detta utan att vara manipulerande.
- Att utbildningen sker på eller i direkt anknytning till arbetsplatsen, helt eller delvis under arbetstid och tillsammans med andra från samma arbetsplats- detta inte minst för att undvika att deltagarna associerar till eventuella dåliga erfarenheter av skolan och att återigen tvingas ”sitta i skolbänken”.
- Att deltagarna får någon form av ”papper” på eller formell dokumentation (kursbevis) på den utbildningen man genomgått och vad man har lärt sig i form av kunskaper eller färdigheter.
- Att det sker någon form av förändring när man återvänder till arbetet efter avslutat utbildning, så att det man lärt sig kommer att efterfrågas och får praktisk användning i arbetet. (Kock, 2011, s. 44)

Olika strategier för kompetensutveckling kan sättas i relation till begreppen formellt lärande och informellt lärande. Dessa två former av lärande kan beskrivas som:

- Formellt lärande i form av interna eller externa kurser, dvs. planerade och organiserande aktiviteter för lärande på arbetsplatsen, som är finansierade av arbetsgivaren och äger rum under arbetstid. Formellt lärande karaktäriseras av en hög grad av planering och organisering.
- Informellt lärande i det dagliga arbetet i form av exempelvis deltagande i utvecklingsprojekt, arbetsplatsmöten, jobbrotation, teambaserat arbete etc. i generella termer innebär informellt lärande att du lär medan du är fokuserad på att utföra en arbetsuppgift. Betraktat som en lärprocess karaktäriseras informellt lärande i det dagliga arbetet av en låg grad av planering och organisering (Kock, 2011, s. 45)

Det formella lärandet kan karaktäriseras som medvetet och avsiktligt planerat. Det informella lärandet sker i hög grad spontant och som en effekt av de aktiviteter vi valt att engagera oss i, det kan beskrivas som att det pågår ”bakom vår rygg”, då vi är upptagna med andra aktiviteter. Vi lär oss således saker även när vi inte avser att lära något eller när vi är omedvetna om att vi lär. En sådan lär-situation brukar kallas för implicit (”tyst”) lärande och kan naturligtvis, av olika skäl, bli medveten för individen. Det är dock viktigt att poängtera att de två olika kategorierna är ömsesidigt beroende av varandra och bör därför inte ställas till motsats till varandra. Informellt lärande är betydelsefullt men ofta inte tillräckligt, utan behöver stödjas av formellt lärande. Deltagande i formella läroaktiviteter (interna eller externa kurser) kan öka förmågan att tillgodogöra sig informellt lärande, dvs. de erfarenheter vi gör genom de olika aktiviteter vi engagerar oss i på arbetsplatsen (Kock, 2011).

2.5 Tidigare forskning

För att yrkeslärare ska hålla sig uppdaterade kring sina ämneskunskaper behöver det finnas möjligheter till kompetensutveckling som sker i nära kontakt med deras tidigare yrken. Det gäller såväl yrkeslärare på gymnasieskola som på vuxenutbildning. För just yrkeslärare är kompetensutveckling extra viktigt, eftersom kunskapsutvecklingen i många yrken går så snabbt. Vi har sett i tidigare studier hur yrkeslärare även ger uttryck för en dubbel yrkesidentitet

– de är lärare, men de har också en bakgrund i ett ”grundyrke” vars yrkeskunnande nu utgör innehåll i deras undervisning. På många håll har det lyfts fram hur viktigt det är att lärare har både pedagogisk kompetens och gediget ämneskunnande. Det har också gjorts stora satsningar på kompetensutveckling för lärare, med fokus på undervisningsämnena. Men när det gäller yrkeslärare har sådan kompetensutveckling fått betydligt mindre uppmärksamhet (Andersson & Köpsén, 2018).

Intervjuerna som gjordes av Andersson och Köpsén (2018) visade ytterligare vikten av att lärarna rör sig över gränserna mellan skola och arbetsliv. Arbetet med elevernas APL, studiebesök och yrkestävlingar (för eleverna) samt andra typer av branscharrangemang skapade möjligheter till kompetensutveckling och nätverkande. Framför allt blir arbetet med APL viktigt för yrkeslärares kontakter med arbetslivet. Intervjuerna synliggjorde också att det inte enbart är lärarnas rörelser mellan skola och arbetsliv som är viktiga. Yrkesverksamma från branschen kommer till skolan och medverkar i utbildningen. Detta innebär tillfällen att lära både för eleverna och för yrkeslärarna, som får chans att uppdatera sig. Även eleverna rör sig mellan skola och arbetsliv. När de kommer tillbaka till skolan och rapporterar från sin APL får både övriga elever och lärare en bredare inblick i arbetet på fler arbetsplatser.

Ingrid Nilsson (2006) beskriver i sin avhandling att forskning kring kompetensutveckling kring år 2000 är inriktad mot verksamheter. Att forskning utgår från just verksamhetsteori innebär möjlighet till ett förändrat undersökningsobjekt från antingen organisation eller individ till individ och verksamhet som en integrerad undersökningsenhet.

I Nilssons studie lyfts det fram att betydelsen av att kompetensutveckling planeras individuellt är viktigt för att uppfattas som meningsfull. Det innebär inte att intervjupersonerna avser att utgångspunkten för planeringen ska bestå i enskilda personers preferenser, utan ska vara verksamhetens behov och individens behov med verksamhetens eller undervisningens behov i centrum. Intervjupersonernas sätt att tänka om individualiserad kompetensutveckling närmar sig den syn som finns i tänkandet om livslångt lärande i arbetslivet (Nilsson, 2006).

I en studie gjord av (Farajzadeh, 2009) framgår att samtliga respondenter anser att kompetensutveckling absolut är nödvändigt för yrkeslärarna för att bland annat kunna bemöta alla elevgrupper, därför behöver just erbjudna utbildningar kring kompetensutveckling omfatta praktiska som teoretiska ämnen. Det finns även en samsyn bland samtliga respondenter om att kompetensutveckling för det mesta kan ske genom den resurs som redan finns i skolan. Detta handlar om informellt lärande vilket innefattar det som lärs vid samspel med arbetskamrater, vid utförande av arbetsuppgifter, konferenser och seminarier.

2.6 Teoretiska utgångspunkter

Ur ett fenomenologiskt perspektiv blir koncentrationen på livsvärlden där öppenhet för den intervjuades upplevelser, prioritering av exakta beskrivningar blir i fokus (Kvale, 1997). Fenomenologin har relevans för strävan att klargöra förståelseformen hos den kvalitativa forskningsintervjun, som ju fokuserar den mening som den intervjuade upplever i sin livsvärld. Fenomenologin intresserar sig för att klargöra både det som framträder och det sätt på vilket det framträder. Den studerar individernas perspektiv på sin värld, försöker i detalj att beskriva

innehåll och struktur hos individernas medvetande, förstå den kvalitativa mångfalden hos deras upplevelser och göra deras väsentliga mening explicit (Kvale, 1997).

Fenomenologin är en beskrivande och analyserande forskningsansats. Innehållet beskrivs inte på ett utförligt sätt vad gäller det specifika innehållet utan endast i sina huvuddrag. Beskrivningen grundar sig på ett detaljrikt underlag vad gäller innebörden men också på en analys av detta, vilket innebär att vissa delar väljs ut som mer underordnande och andra som mer väsentliga för helheten och att det är det senare som lyfts fram i beskrivningen i en fenomenologisk utgångspunkt. Vad som uppfattas väsentligt och lyfts fram kan delvis bero på jämförelser mellan uppfattningar. Att beskrivningarna är ett återgivande av det centrala innehållet i uppfattningar av fenomenets innebörd är den mer specifika innebörden i att inriktningen är beskrivande (Säljö, 1989).

Lärares tankar om kompetensutveckling ska undersökas på individnivå för att utveckla kunskaper om hur lärare som individer tänker om kompetensutveckling i ett livsvärldsperspektiv. Livsvärldsperspektivet innebär att utgångspunkten är hur lärare tänker om kompetensutveckling utifrån den egna livsvärlden (Nilsson, 2006). Livsvärlden är världen sådan den träffas på i vardagslivet och erbjuds som en direkt och omedelbar upplevelse oberoende av och före några förklaringar (Kvale, 1997). Det handlar om att få en djupare insikt om hur människan anpassar sig till sin livssituation. Livsvärlden omfattar en persons upplevelse av sin vardag och hur vederbörande förhåller sig till denna (Dalen, 2015).

3 Metod

3.1 Kvalitativ intervju

För att undersöka kompetensutveckling bland floristlärare har jag använt mig av kvalitativ intervju som metod för att besvara studiens frågeställningar. Intervjuformen kommer att vara halvstrukturerad där det finns en rad på förhand formulerade frågor. På samma gång finns möjlighet att göra förändringar vad gäller frågornas form och ordningsföljd om så krävs för att följa upp svaren och berättelserna från den intervjuade (Kvale, 1997). Inom kvalitativa metoder är det forskarens uppfattning eller tolkning av information som står i förgrunden, t.ex. tolkning av referensramar, motiv, sociala processer och sociala sammanhang. Allt detta har som gemensam nämnare att vi inte kan eller bör omvandla dem till siffror. (Holme & Solvang, 1997).

Det finns olika metoder att samla in information till en studie. Steinar Kvale beskriver att den kvalitativa metoden syftar på arten och på beskaffenhet av något. Kvantitet syftar på hur mycket, hur stort eller hur stor mängd det är av något. Kvalitativa och kvantitativa metoder är alltså verktyg, och deras användbarhet beror på vilka forskningsfrågor som ställs. Syftet med att använda sig av den kvalitativa intervjun är att erhålla kvalitativa beskrivningar av den intervjuades livsvärld i avsikt att tolka deras mening (Kvale, 1997).

Inom ett kvalitativt angreppssätt passar begreppet livsvärld mycket bra, eftersom det fokuserar på upplevelsedimensionen och inte bara på en beskrivning av de förhållanden under vilka personer lever. Jag har valt detta angreppssätt för att jag ska undersöka respondenternas vardag och hur de upplever kompetensutveckling i sin livsvärld. Kvale beskriver att den kvalitativa

intervjun har som mål att erhålla nyanserade beskrivningar av olika kvalitativa aspekter av den intervjuades livsvärld, den beskriver i ord och inte siffror (Kvale, 1997).

Inom kvalitativa metoder är det forskarens uppfattning eller tolkning av information som står i förgrunden, t.ex. tolkning av sociala processer och sociala sammanhang (Holme & Solvang, 1997).

3.2 Urval

Urvalet bland respondenter har gjorts delvis slumpartat och kallas för tillfällighetsurval eller bekvämlighetsurval (Kvale, 1997). Då floristlärare är utspridda i landet har inbjudan gjorts via Facebook och intervjun har genomförts över telefon. Två av floristlärarna som deltar arbetar just vid intervjun inte aktivt som floristlärare. Intervjustudien är delvis gjord på utvalda floristlärare som jag känner till sedan innan. Dessa har sedan hjälpt mig att råda om andra respondenter som kan vara lämpliga för studien. Denna metod kallas ”snöbolls”-metoden, här ger de redan utvalda respondenterna råd om fler respondenter jag kan kontakta till studien (Dalen, 2015). Det krav som fanns var att de skulle arbeta som floristlärare, alternativt har arbetat. Var de inte aktiva som floristlärare vid intervjutillfället var vikten att de hade lång erfarenhet som floristlärare betydelsefull.

3.3 Genomförande

Alla intervjuer har skett över telefon och har spelats in, därefter har varje intervju transkriberats. Till varje intervju användes en intervjuguide. Samtliga intervjuer har ägt rum under november månad 2018.

3.4 Intervjuguide

I samband med kvalitativa intervjuer kan det med fördel vara bra att använda sig av en intervjuguide. Holme och Solvang menar att i den kvalitativa intervjun används inte standardiserade frågeformulär, detta för att det inte ska finnas någon styrning från intervjuarens sida. I intervjun ska tvärtom den intervjuades synpunkter och egna uppfattningar komma fram. Intervjuguiden ska vara till hjälp för att hålla intervjun till det område som ska undersökas. I intervjun kan det dyka upp andra idéer eller uppfattningar som ersätter eller fördjupar de punkter som finns i intervjuguiden (Holme & Solvang, 1997). För att intervjupersonen ska förstå sin innebörd i intervjustudien är det bra att använda en kort presentation av den kunskap som redan finns i ämnet som ska undersökas (Kvale, 1997). Konsekvenserna av en intervjuundersökning måste uppmärksammas, vad gäller både den möjliga skadan för undersökningspersonerna och de förväntade fördelarna med att delta i undersökningen. Detta är gjort via inbjudan till intervjun där respondenten kan se möjliga konsekvenser som deltagandet kan innebära. Detta medför ett ansvar för forskaren att tänka igenom de möjliga konsekvenserna inte bara för de personer som deltar i undersökningen utan även för den större grupp som dessa representerar (Kvale, 1997).

3.5 Analys

För att kunna analysera intervjuerna transkriberas de för att kunna jämföra svar och markera likheter i respondenternas svar. Att strukturera materialet i en text ger överblick och är i sig början till en analys (Kvale, 1997). Detta skedde genom att jag lyssnade igenom intervjun i sin helhet för att skapa en bild av respondenten och dess tonlägen. Transkriberingen skedde sedan genom att lyssna på små korta sekvenser och skriva ordagrant det respondenten säger, jag gjorde små anteckningar om det uppkommit som tvekande svar eller pauser för att skapa minnesanteckningar till när de ska analyseras, detta för att skapa en helhet kring det som sägs och med vilken tyngd olika saker framförs. Detta för att t.ex. kunna se om svaren från respondenterna får samma beskrivning, upplevelse eller tveksamhet i sitt uttal. Ur ett fenomenologiskt perspektiv blir detta intressant för att tydliggöra livsvärlden och exakta beskrivningar från respondenten (Kvale, 1997). I slutet av analysen kring intervjuerna så gjorde jag en sammanfattning av varje intervju för att få en översikt över vilka åsikter och faktorer som var återkommande i svaren hos de olika respondenterna och vad jag anser är relevant att lyfta till syftet av studien.

3.6 Trovärdighet och giltighet

Detta urval som gjorts delvis slumpartat kallas för tillfällighetsurval eller bekvämlighetsurval, och detta kan leda till missvisande slutsatser till populationen och är inte helt representativa (Holme & Solvang, 1997). Även ”snöbolls”-metoden användes för att få spridning på respondenter utanför mitt kontaktnät. Här hjälpte redan utvalda respondenter att tipsa vad de ansåg lämpliga respondenter till studien. Detta urval kan dock resultera i små och skeva urval bland respondenter (Dalen, 2015). Valet att använda denna urvalsmetod grundar sig i studiens storlek och tidsbegränsat utförande. Att intervjun gjorts via telefon gör att intervjuaren inte kan avläsa tonfall och ansikts- och kroppsuttryck (Kvale, 1997). För att stärka validiteten har intervjuguiden testats innan på en pilotintervju, frågorna förblev till stor del oförändrade men upplevdes att de kan tas i olika ordning beroende på hur respondenten svarar.

3.7 Etiska principer

I denna studie har jag tagit hänsyn till de etiska principer som rekommenderas av vetenskapsrådet. Det grundläggande individskyddskravet kan konkretiseras i fyra allmänna huvudkrav på forskningen. Dessa krav kallas informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Vid sidan av dessa huvudregler kan det vara lämpligt att uppställa ett antal råd eller rekommendationer (Vetenskapsrådet, 2018).

I inbjudan som skickas ut till respondenterna förtydligas syftet med deras deltagande. Där framgår vad syftet med studien är och vilka villkor som gäller vid deras deltagande. Deltagandet är helt frivilligt och respondenten kan när som helst avbryta sin medverkan utan att ange orsak varför.

Råmaterialet med de inspelade banden med intervjuerna kommer enbart att hanteras av mig som skribent och förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem. De insamlade uppgifterna kommer enbart att användas i studiens syfte och inspelningarna kommer att raderas

efter det att arbetet skrivits klart. Slutligen informerades respondenterna att resultatet av denna studie kommer att presenteras vid examinationsseminariet och kommer därefter finnas tillgängligt för allmänheten på Högskolan i Skövde databas.

4 Resultat

I detta kapitel redogörs de resultat som kommit fram i studien utifrån mina kvalitativa intervjuer med floristyrkeslärare. Det är en sammanfattning av de fem floristyrkeslärare som deltog i intervjun kring kompetensutveckling. Jag har numrerat respondenterna från 1-5 för att du som läsare ska kunna avgöra variationen av citat.

4.1 Upplever floristlärare att de får tillräckligt med kompetensutveckling för att rusta eleverna för de krav branschens ställer?

Samtliga respondenter uttrycker att de kan ge eleverna tillräckligt med kunskap de behöver för att komma ut i branschen. Någon menar att eleverna är väl förberedda genom att de har gått igenom allt men att de inte känner sig helt säkra och självgående på alla moment. Svårigheten som framkommer ligger i att ge eleven både hantverksskicklighet och yrkeserfarenhet när de är klara med sin utbildning. Någon upplever att eleven får antingen det ena eller det andra, har eleven mycket APL så finns det risk att hantverksskickligheten får ge vika, likaså om eleven har mycket skolförlagd utbildning så får eleven inte samma yrkeserfarenhet. Vikten av att ha kvar en fot i branschen verkar vara en gemensam slutsats då flera lärare flertalet gånger lyfter fram branschen som en viktig kompetensutveckling för en yrkeslärare.

Ja det tycket jag, eftersom jag är aktiv i branschen och jobbar i blomsterbutik. Jag har en fot på varje sida och det tycker jag att jag har ett stort plus utav. (5)

Kunskapsmässigt var det aldrig något problem, då jag jobbade i branschen samtidigt så känns det som att jag hade bra koll på det som var just nu ute i butikerna, säsong och hur högtider ser ut. Eleverna tog en också då på största allvar när de visste att jag jobbade i butik. (3)

4.2 Hur behåller floristlärare sin floristyrkeskompetens i läraryrket?

Något som framkommer är att många av yrkeslärarna har på ett eller annat sätt kontakt med branschen. Antingen via butiksarbete, mässor, demonstrationer, event, tävlingar och sociala medier. Vissa lärare tävlar eller har tävlat själva men som har gått över mer åt att coacha elever i tävlingssammanhang.

Jag tog upp tävling mer när jag blev lärare också för att utmana mig själv, och då tävlade jag enbart mot mig själv och såg det som en kompetensutveckling av mig själv för att inte stanna i den trygga boxen. Tävling fick mig utanför komfortzone.(3)

Att stå och demonstrera framför elever är något respondenterna framhäver är kompetenshöjande. Dock upplevs det svårt att få kunna göra helt färdiga arbeten då oftast tiden går till eleverna när de har satt igång och börjat arbeta.

Man hinner nästan aldrig göra klart, man visar en liten del och sen skissar, ritar, beskriver och förklarar och sen har man liksom inte gjort färdigt den där saken för man älskar ju

sitt yrke på nått vis, men har man någon form av demonstration för eleverna då får man ju faktiskt göra färdigt det. (2)

Många fortsätter att ha kontakt till branschen genom sitt läraruppdrag och gör aktiviteter med elever så som event och tävlingar. Detta lyfts fram som viktiga komponenter för att hålla kompetensen igång men även i underliggande ton stimulera yrkesläraren. Många yrkeslärare älskar sitt yrke och vill hålla kontakten på olika sätt. Majoriteten hävdar det att arbeta inom floristbranschen är mer än bara ett yrke, det är en hel livsstil och man släpper inte yrket för att man har slutat arbetsdagen. Yrkesidentiteten är väldigt stark hos respondenterna och de är stolta över sitt yrke.

4.3 Hur nyttjas kompetensutveckling för floristlärare?

Det är ingen av respondenterna som blivit erbjuden kompetensutveckling av sin chef, förutom allmänna kompetensutbildningar inom pedagogik. Däremot har de själva kommit med förslag om kompetensutveckling som de anser vara lämplig att åka på. Här är spridningen ganska stor på hur det ser ut på olika skolor. En del beskriver att deras chef har haft så stressad tillvaro att sådana frågor har hamnat i låg prioritet, några har fått åka 1-2 personer och de har sedan i sin tur fått förmedla detta till kollegorna, några har alltid fått beviljad kompetensutveckling. Det framkommer också att just kompetensutveckling som passar yrkeslärare är svår att hitta.

Problemet är att det inte finns så mycket bra kompetensutveckling för floristlärare. Det blir ofta mixade nivåer och det gör att det blir svårt för kursledaren att hålla det på en rimlig nivå för alla. Jag upplever att jag nästan blir en lärare på kursen, jag vill inte stå på en kurs och prova sådant jag redan vet fungerar. (1)

En stark vilja och motivation finns hos respondenterna att åka på kompetensutveckling. Flera brinner för yrket och vill mer än gärna kompetensutveckla sig, men kan bli svårt om man inte får den beviljad. Någon uttrycker sig så här:

Jag vill ju helst inte ta ledigt för att få gå på föreläsningar eller visningar. Tror ofta att man som florist och kvinna bjussar på lite mycket kompetensutveckling som andra branscher får gå på och få betalt. Man tycker ju att det är väldigt roligt, visst någon visning har jag gått på men då försökt att få biljetten betald, men inte fått tiden betald för att man varit där och lyssnat. (5)

Vikten av att ha kollegor på sitt yrkesprogram genomsyrar alla respondenter, vissa uttrycker detta som viktigare än något annat. Det är där de kan bolla idéer i vardagen och ha studiedagar där de t.ex. testar olika tekniker. De kan alltid lära och lyfta sig av varandra. Att efter de har varit på en tävling kunna stå kollegialt och testa nya tekniker tillsammans upplevs kompetenshöjande. Även en av respondenterna upplever att eleverna är en viktig kompetensutveckling i vardagen.

Ofta tycker jag elever över huvud taget ger jättemycket nytänkande, speciellt gymnasieungdomar. De har ingen föreställning om hur saker och ting ska vara eller vad man kan göra eller inte göra. Utan de gör ju bara helt orädda för att testa, så jag tycker man lär sig saker varje dag utav dem. Jag älskar att jobba med ungdomar, de är lite mer "wild and crazy". (4)

Flera respondenter lyfter även vikten i att bjuda in gästföreläsare, det ger både elever och lärare kompetensutveckling och här kan yrkesläraren styra vad föreläsaren ska göra med eleverna och

få en vinning i det själv. Någon skola har alltid två olika föreläsare varje år, de skiftar alltid person därför att det just ska gynna yrkeslärarnas kompetensutveckling och inte hela iden bli samma föreläsare.

Några av respondenterna har sina skolor anslutna till FYR (floristernas yrkesråd) och arbetar med Yrkesbeviset (YB). Detta är något som också har delade meningar, de flesta upplever en positiv bild av yrkesbeviset vilket gör att de träffar andra kollegor, utvärderar och tar upp bedömningsfrågor vilket per automatik ger kompetensutveckling. Att man gemensamt åker runt och granskar andra arbeten på floristutbildningar ger mycket.

Massor kompetensutveckling skulle jag vilja säga! Även när man åker runt och granskar andra skolor, det är ju verkligen kompetensutveckling när man träffar andra floristlärare och på vissa ställen så är det även blomsterhandlare med och granskar där man står och diskuterar varför man sätter de siffror man gör. Både att handleda egna elever och åka ut och granska gör ju att jag måste kunna sätta ord på varför jag tänker och bedömer som jag gör. (1)

Min kompetens ligger ju långt över YB men man pressar ju eleverna till att nå upp så långt de bara kan. Min kompetens räcker till gott och väl att handleda till det. Lite kluven till yrkesbeviset för det är ju jättebra för eleverna på många sätt att de får spänna bågen lite och de får den externa bedömningen, samtidigt så tror jag också att det känns att för en del är det lite tidigt. Att pressen blir så stor och att vi ägnar ganska mycket tid till det här i skolan, ibland känner jag att jag skulle vilja ägna lite mindre tid till YB och mer tid till annat faktiskt men det har ju bidragit till att höja kvalitén på alla skolor. (4)

De uttrycker att det blir en teoretisk kompetensutveckling då mycket bedömning diskuteras, vilket upplevs positivt. Däremot saknar yrkeslärare att få bra praktisk kompetensutveckling i hantverket.

4.4 Har yrkeslärare någon kontakt med branschen utanför läraruppdraget?

Det som nämnts tidigare så har flera yrkeslärare kontakt med branschen även när de arbetar som lärare. Det upplevs som en stark motivation och intresse hos respondenterna att hålla en fortsatt kontakt med branschen och delta på olika aktiviteter som anordnas utöver att jobba direkt i butik. Flera respondenter har i början på sin lärarkarriär jobbat extra i butik för att inte släppa butikslivet men att de sedan inte finner tiden eller orken att arbeta så i flera år. Det är ändå något som flera respondenter lägger stor vikt vid som en viktig kompetensutveckling.

Förr kunde ju jag jobba i butik på helgerna bara för att jag inte ville släppa det, det gör jag ju inte riktigt nu. Det orkar jag inte riktigt. (4)

Jag anser att jag fortfarande är i branschen, men en annan del av branschen. Jag är minst lika engagerad i blomsterbranschen nu som när jag jobbade i butik och kanske ännu mer nu. Det finns ju också en annan typ av tid att ta av nu än när jag arbetade i butik. (1)

Dels att man borde komma ut i branschen någon dag varje år och sen att kunna byta arbetsplats med en annan yrkeslärare någon gång under året också, eller vartannat år. Det tror jag skulle vara väldigt bra. (2)

Någon har kontakt via gamla elever, de elever som har tyckt att det har varit roligt har haft fortsatt kontakt med lärare och hört av sig om det händer något eller om det är något de ska göra. Yrkeslärarna som nämner detta tar även in dessa elever som föreläsare på skolan som inspiration för nya elever. Det lyfts även fram att kontakten med APL-butiker upplevs meningsfull, där får yrkesläraren en fortsatt kontakt med branschen och följer med på avstånd vad som händer i butikerna.

Flera av de respondenter som var med i intervjun lyfter även floristtävlingar som en viktig del, det är ofta där nya trender och tekniker startar och här kan man finna mycket inspiration. Antingen är respondenterna med och tävlar själva eller så har de elever med som de coachar.

Jag fortsatte med tävlingar i början när jag jobbade som lärare, men nu på senare år har det blivit mer att jag coachar elever till tävling. Det blir en kick för en själv också. (4)

Respondenterna uppger att yrket som florist är mer som en livsstil och att de ständigt har kreativiteten och nyfikenheten påkopplad oavsett om de jobbar eller om de gör något på sin fritid.

Det är ett yrke, det är en livsstil, det är en hobby. Är man på semester så nog besöker man blomsterbutiker! Eller när man går i naturen och hittar något man kan använda till någonting. Så man kan ju se att hela livet är en kompetensutveckling om man har det som sitt intresse. (2)

4.5 Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur fem floristlärare ser på sin kompetensutveckling och hur de upplever att de utvecklar sin yrkeskunskap efter att de har gått ifrån branschen.

Enligt de fem yrkeslärarna som deltagit i studien så ser de kompetensutveckling som en ständigt pågående process. Yrkeslärarna älskar sitt yrke och har en stark yrkesidentitet till floristyrket. Flertalet av yrkeslärarna finner stimulans av att fortsätta ha en kontakt med branschen. Kontakten sker t.ex. genom butiksarbete, mässor, föreläsare, demonstrationer, FYR, event, tävlingar och sociala medier. De är stolta över sitt yrke och ser det mer som en livsstil, intresset för blommor och skapande finns med hela tiden och är inte bara ett arbete.

Någon nämner att de inte har gått ifrån branschen utan att läraryrket är en annan del av floristbranschen. Kompetensutvecklingen för yrkeslärare sker mycket via eget initiativ från yrkesläraren, flertalet ser kompetensutveckling som en viktig del i yrket. Många har butiksbranschen som referens och har man kontakt med butikslivet så upplever man ha en bra verklighetsförankring till yrket. Yrkeslärarna upplevs känna sig trygga i sin roll som lärare när de behärskar yrket utanför skolans ramar.

Alla yrkeslärarna lyfter kollegor som en av de viktigaste delarna av deras kompetensutveckling, att kunna bolla idéer och utbyta kunskaper. Tillfällen att kunna träffa andra yrkeslärare t.ex. via FYR, eller andra anordnade träffar där de träffar florister från branschen upplevs mycket värdefullt och lärorikt. Dock verkar kompetensutveckling riktad mot yrkeslärare var obefintlig om man inte ser till FYR, där saknar dock lärarna praktisk utveckling i deras eget hantverk och att det där enbart är riktad mot kompetensutveckling på det teoretiska.

Det framkommer även vikten i att handleda elever, dels genom att se många arbeten och även de olika sätt elever arbetar på kan ge inspiration och nyskapande. Även att som yrkeslärare behöva sätta ord på hantverket ger ökad kunskap, kunna beskriva för elever vilka tekniker som är lämpliga eller varför och hur vi gör på ett visst sätt. Flera handleder elever i tävlingssammanhang vilket gör att de får utmanas i nytänkande hållbara tekniker.

Floristtävlingar framhävs även det som en kompetenshöjande faktor, flera yrkeslärare har tävlat själva. Det är på tävling som nya tekniker och trender skapas och att på så sätt vara delaktig själv eller via handledning av elev gör att man följer med i utvecklingen av yrket.

5 Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Det finns fördelar och nackdelar med alla typer av metodval. Att välja en kvalitativ intervjustudie i halvstrukturerad modell gör att jag lättare kan undersöka respondentens vardag och verklighet. Samtidigt finns det möjlighet att kunna göra förändringar i intervjuguiden beroende på hur respondenten svarar. Svaren går att vidareutveckla och diskuteras på ett sätt som inte fungerar i en enkätstudie i och med att jag kan ställa följdfrågor till respondenten. Syftet med metodvalet var att få fram material från respondenterna som jag kan analysera och tolka gentemot mina frågeställningar (Kvale, 1997).

Jag har valt att se intervjun ur ett fenomenologiskt perspektiv där jag fokuserar på respondentens livsvärld, här vill jag få fram hur respondenten upplever kompetensutveckling och vad som kretsar kring en yrkeslärares vardag kring ämnet. Det handlar om att se hur de upplever sin vardag och dess livssituation (Dalen, 2015). Jag kan analysera respondentens svar från intervjun och se om det framkommer något mer, tonfall och tveksamheter belyses och då respondenten fick möjlighet att svara utförligt och fritt kring frågorna kunde jag få ett bra underlag kring deras upplevelse kring kompetensutveckling ur ett fenomenologiskt perspektiv (Kvale, 1997).

Ur detta perspektiv kan jag arbeta detaljerat med underlaget via respondenternas svar, dessa kan jag analysera och lyfta fram det jag anser är mer väsentligt i sammanhanget. All insamlad data kommer inte lyftas fram i resultatet utan det kommer finnas fokuspunkter jag tycker är relevant till frågeställningen och finner mening till studien (Säljö, 1989).

Respondenterna valdes ut genom mina tidigare kontakter i branschen och de i sin tur gav förslag till respondenter. Jag hade sammanlagt en lista på nio personer varav fem stycken kom med i studien. Detta på grund av att alla inte kunde medverka och att jag inte fick kontakt med alla i tid, det resulterade i att det tillslut blev totalt fem respondenter som deltog i intervjun. Två av dessa har nyligen slutat som yrkeslärare men har lång och gedigen yrkeserfarenhet inom florist och valdes att ha med i studien på grund av detta. Därför är något av citaten skrivet i dåtid. Något som jag funderat på är om resultatet blivit annorlunda om jag hade kunnat få större spridning på respondenterna och försökt få med lika många respondenter från stora respektive små skolor.

Intervjuerna tog mellan 20-45 min och respondenten fick prata mycket fritt med stöd av inledande frågor från en intervjuguide, respondenterna fick inte se intervjuguiden i förväg utan jag ville ha spontana svar för att undvika att deras svar blev allt för genomtänkta och slutna. Annars kan man delge intervjuguiden innan för att den intervjuade ska förstå innebörden av intervjustudien (Kvale, 1997). Mina respondenter fick enbart veta ämnet kompetensutveckling via inbjudan till intervjun. På det sättet kan jag få direkta spontana svar som upplevs ärliga, respondenten har då inte haft möjlighet att diskutera frågorna med någon kollega utan jag får respondentens upplevda syn på ämnet.

Intervjuerna gjordes över telefon då flera av lärarna är utspridda i landet. Att göra intervjuerna på telefon gör att jag inte kan tolka respondenternas ansikts- och kroppsuttryck, jag kan höra tonfall men ser inte vilka andra kroppsliga uttryck som respondenten gör ihop med detta (Kvale, 1997). Detta påverkar min tolkning av svaren och jag får förlita mig på att jag avlyssnar intervjuerna noga och antecknar tonlägen eller tveksamheter i min transkribering för att skapa minnesanteckningar. Alla intervjuer transkriberades för att lättare kunna jämföras med varandra och se tydligheter. Citat används för att utgöra respondenternas empiri, det är svårt för mig att lyfta fram allas uttalanden i intervjun och jag har valt ut de som jag anser relevanta och som fångar upp det väsentliga och kan tjäna som exempel för många. Jag har anonymiserat alla citat men numrerat respondenterna för att läsaren ska kunna se vilka röster som kommer till talan (Dalen, 2015).

5.2 Resultatdiskussion

5.2.1 Kompetensutveckling

Resultatet från respondenterna tyder på att samtliga tycker att kompetensutveckling är viktigt för att behålla och utveckla sin kompetens inom florist. De upplever att det är en ständigt pågående process och viktigt att man är nyfiken och håller sig uppdaterad inom sitt yrkesämne. Vikten att ha en bra kontakt med branschen på olika sätt är något yrkeslärarna framhåller flera gånger. Samtidigt upplever jag att flera av yrkeslärarna känner sig inspirerade och har egen stark motivation till att vidareutvecklas och ha kontakt med branschen på olika sätt utanför läraryrket. Yrkesidentiteten finns tydligt kvar till floristryrket och många refererar till branschen både för att kvalitetssäkra yrkesutbildningen och för att hålla sin egen yrkeskunskap levande. Det är klassiskt att yrkeslärare har två yrkesidentiteter, i detta fall yrkeslärare och florist. I denna studie upplevs att just deras ”gamla” yrkesidentitet som florist ligger nära till hands hos alla. Fler är aktiva på ett eller annat sätt och involverar gärna elever i olika projekt för att även de ska få mer verklighetsförankring till floristryrket. Upplevelsen jag får är att flera jobbar utanför skolans ramar med eleverna. Detta kanske även för att stimulera yrkesläraren själv? Att yrkeslärare rör sig över gränserna mellan skola och arbetsliv framkommer även i Anderssons och Köpséns (2018) studie kring yrkeslärare. Där visar det även att arbetet med elevernas APL, studiebesök och yrkestävlingar (för eleverna) samt andra typer av branscharrangemang skapade möjligheter till kompetensutveckling och nätverkande för yrkeslärare. Andersson och Köpsén framhäver även i sin studie att kompetensutveckling för yrkeslärare är extra viktigt eftersom kunskapsutvecklingen inom många yrken går snabbt. När det gäller yrkeslärare har sådan

kompetensutveckling fått betydligt mindre uppmärksamhet än kompetensutveckling inom undervisningsämnen i skolan som inte är yrkesrelaterat (Andersson & Köpsén , 2018).

5.2.2 Kollegialt lärande

Att ha arbetskamrater inom sitt yrkesämne värderas högt hos respondenterna, att kunna ha en kollega att bolla tankar och idéer med är både utvecklande och skapar trygghet hos yrkesläraren. Vikten av att kunna utföra mycket av kompetensutvecklingen på skolan framkommer även i Farajzadehs studie kring yrkeslärares kompetensutveckling. Där framkom det att det fanns en samsyn bland samtliga respondenter att mycket av kompetensutvecklingen kan ske redan på skolan. Det informella lärandet som sker via arbetskamrater räcker långt för att vara kompetenshöjande. Det är i samspel med andra som mycket kompetensutveckling sker, det kan vara allt från vanliga arbetsuppgifter, konferenser och seminarier enligt (Farajzadeh, 2009).

Kock beskriver att informellt lärande är betydelsefullt men ofta inte tillräckligt utan behöver stödjas av formellt lärande som sker i interna eller externa kurser. Att delta i formella läraryrkesaktiviteter kan öka förmågan att tillgodogöra sig det informella lärandet (Kock, 2011). Kan detta besvara varför de respondenter med fler kollegor upplever att deras kollegiala stöd är otroligt viktigt. Det har framkommit i resultatet att vikten av att kunna repetera eller prova nya tekniker från föreläsningar har gett otroligt mycket kompetensutveckling för respondenterna. Yrkeslärarna som framhåvt detta har flera yrkeskollegor omkring sig och anordnar egna studiedagar till exempel där de fokuserar på något inom floristämnet, ofta praktiska moment. Detta blir svårare att göra för en yrkeslärare som arbetar själv på ett program. Här finns då möjligheten att skapa sig fler kollegor via FYR, så länge skolan är ansluten till FYR. Alla utbildningar är inte det och för de yrkeslärare som då är själva på sitt arbete blir det då svårt att skapa kollegiala kompetenshöjande aktiviteter. Här upplever jag att det inte finns något alternativ till kollegialt lärande, det finns inga externa träffar med andra floristlärare att tillgå utöver FYR. Jag har bara med en yrkeslärare som är själv på sin arbetsplats och den uttryckte tydligt att den saknade kollegor att bolla tankar och idéer med.

5.2.3 Yrkesidentitet

Det Köpsén (2014) lyfter fram som ett dilemma för yrkesläraren verkar för dessa respondenter vara självklarheter och komma naturligt. Köpsén menar att för att yrkeslärare ska behålla sin yrkesidentitet och följa kunskapsutvecklingen inom yrket finns det ett behov att yrkeslärare ska ha fortsatt kontakt med yrkesverksamheten (Köpsén, 2014). Bland de deltagande i denna studie så har alla en stark yrkesidentitet från sitt tidigare yrke, några arbetar själva i sin tidigare bransch utöver läraryrket, eller så arbetar de utanför skolans rammar med elever. Många kombinerar detta med att själva vara kvar i branschen och samtidigt ta med eleverna på olika event utanför skolan. Köpsén (2014) menar att även om det primära för yrkesläraren är läraryrket behövs fortsatt kontakt med yrket och med arbetslivet för att behålla och utveckla sin yrkeskunskap. I tidigare studier av Köpsén (2014) upplever yrkeslärare detta som en utmaning.

I denna studie har samtliga tät kontakt med sitt tidigare yrkesliv och flera medger att floristryrket är en livsstil, de har deras hobby som arbete. Detta medför att även om dessa respondenter gått

vidare som yrkeslärare så har de fortfarande samma starka intresse för floristyrket. Det stämmer med det Köpsén (2014) framhåller att mycket ligger på yrkeslärarens eget intresse och initiativ att försöka upprätthålla dessa yrkeskunskaper.

Det med att yrkeslärare har ett stort engagemang i sina elever styrks också av Henning Loeb och Korp som menar att det är inte ovanligt att yrkeslärare framhåller ett personligt engagemang som en central och värdefull del av sitt uppdrag och sin identitet som lärare (Henning Loeb & Korp, 2015).

5.2.4 Elever

Flera yrkeslärare uttryckte att handledning och bedömning av elevers arbeten var kompetensutvecklande. Det kollegiala lärandet kan även ske tillsammans med elever, att handleda och bedöma elevers arbeten uttryckte flera yrkeslärare var utvecklande för deras egen kompetens. Sambedömningen som sker via FYR tillsammans med andra yrkeslärare upplevdes som värdefull då detta görs tillsammans med yrkeslärare från olika floristutbildningar. Elevernas arbeten skapar även nya infallsvinklar och kan skapa inspiration och utveckling hos yrkesläraren. Flera respondenter handledde även elever inför tävling. Här behöver yrkesläraren sätta ord på hantverket, vilket i sig ger ökad kunskap, kunna beskriva för eleven vilka tekniker som är lämpliga eller varför och hur vi gör på ett visst sätt. Detta kommer till sin spets då det är ett tävlingssammanhang för eleven men indirekt för läraren också som måste hålla sig uppdaterad med tekniker och regler kring tävling.

5.2.5 Floristtävlingar

På floristtävlingar sammanstrålar både blivande florister och yrkesverksamma. Detta är ett kompetenshöjande event på flera plan, det går att inspireras via publik och även genom att delta prövas man att tänja sina yrkeskunskaper och tänka utanför boxen. Detta lyfts fram av alla respondenter att just tävling är en viktig kompetensutveckling. Flera av yrkeslärarna har tävlat och har de inte fortsatt tävla som yrkeslärare så har de handledt elever inför tävling. Några både handleder och tävlar själva i sin roll som yrkeslärare.

5.2.6 Övrigt

Resultaten tyder på att yrkeslärarna som har deltagit i studien har en hög ambition med att både hålla sin egen yrkeskompetens inom florist levande och även involvera elever i aktiviteter utanför skolan. Här funderar jag på om detta gäller alla floristlärare generellt, är det en tillfällighet att jag hittat så entusiastiska och drivna yrkeslärare. Då jag själv deltar i floristtävlingar och det är därigenom mitt kontaktnät till branschen blir, har jag då fått med särskilt engagerade yrkeslärare till studien? Hade jag fått samma svar från yrkeslärare som inte själva är aktiva i tävlingssammanhang? Arbetar de lika aktivt med sina elever utanför skolan som dessa respondenter gör? Det är något jag funderat över under studiens gång och speciellt i transkriberingen av intervjuerna.

6 Slutsats

Då det var svårt att finna tidigare forskning inom yrkeslärares kompetensutveckling tolkar jag det som att det är en icke prioriterad del inom forskningen. Det som framkommit via tidigare studier bekräftas även i mina resultat. Det finns behov av kompetensutveckling för yrkeslärare men prioritering hamnar lätt hos ämneslärarna eller på den pedagogiska kompetensen. Kompetensutveckling för yrkeslärare sker ofta av eget intresse och yrkesläraren själv får ta reda på forum där kompetensutveckling kan ske. Rena kompetensutvecklande kurser för just yrkeslärare inom florist verkar vara sällsynta. Ofta är det föreläsningar eller kurser som är riktade till florister i allmänhet, här skulle en utveckling behöva ske som riktar in sig på floristlärare över lag. Oavsett anslutning till FYR eller inte, någon respondent upplever en ”belastning” för yrkesläraren av yrkesbevisen, detta ska inte avgöra om man ska kunna delta i kompetensutveckling eller inte som yrkeslärare. Flera uttrycker också att FYR är en viktig del i deras kompetensutveckling. Yrkeslärarna som deltar i studien är över lag väldigt engagerade och brinner för floristyrket.

Det nya stadsbidraget som finns var det ingen yrkeslärare som nämnde eller kände till, flera uttryckte att det är nyttigt att komma ut i butik någon gång per år och detta finns ju faktiskt möjligheter till via detta bidrag. Här skulle rektorer vara mer angelägna om att få ut sina yrkeslärare på APL då det i tidigare studier är viktigt för yrkesläraren att komma ut inom sitt yrke. Dessa yrkeslärare som deltog i denna studie var duktiga på att vara ute i branschen på flera olika sätt, även med elever, men att de inte visste om stadsbidraget är anmärkningsvärt.

Något som framkommer som jag inte funnit i tidigare studier är att dessa yrkeslärare har fortsatt tät kontakt med branschen på olika sätt, risken kan vara att yrkesläraren faller ifrån sitt tidigare yrke och tappar sin yrkesidentitet. Hos respondenterna är deras gamla yrkesidentitet fortfarande stark trots att de numera är yrkeslärare.

Sammanfattningsvis ligger ansvaret mycket på enskild yrkeslärare hur den förhåller sig till sin kompetensutveckling. Intressant vore att granska alla skolor och yrkeslärare, med inriktning florist, i Sverige för att se ett tydligt mönster kring just yrkeslärares kompetensutveckling.

7 Fortsatt forskning kring kompetensutveckling

Intressant vore att se en utveckling av denna mindre studie i framtiden. Då i en mer övergripande kvalitativ intervjustudie kring yrkeslärares kompetensutveckling, där alla floristutbildningar inom landet skulle medverka. En enkätundersökning skulle kunna komplettera studien för att få fram kvantitativ data för kompetensutveckling. Hur förhåller sig yrkeslärare till sin tidigare yrkesidentitet och hur fungerar kompetensutveckling på floristutbildningar i landet? Är det skillnad på en utbildning som ligger i en större stad jämfört med en utbildning som ligger mer på landsbygden? Inkluderas alla yrkeslärare till kompetensutveckling eller är det en styrd verksamhet?

8 Referenser

- Andersson , P., & Köpsén , S. (den 02 12 2018). *Lärares utveckling av ämneskunskap: En studie av yrkeslärares kompetensutveckling inom yrkesämnen*. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1265483/FULLTEXT01.pdf>
- Brynolf, M., Carlström, I., Svensson, K.-E., & Wersäll, B.-L. (2012). *Läraryrkets många ansikten*. Stockholm: Liber AB.
- Carlsson, C.-G., Gerrevall, P., & Pettersson, A. (2007). *Bedömning av yrkesrelaterat kunnande*. Stockholm: HLS Förlag.
- Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- Didaktik för yrkeslärare. (2009). Lund: Studentlitteratur.
- Farajzadeh, H. (2009). *Kompetensutveckling för yrkeslärare på gymnasieskola- En fallstudie kring olika synsätt om planering, finansiering och utvärdering av yrkeslärares kompetensutveckling*. (Magisteruppsats) . Linköping: Institutionen för beteendevetenskap och lärande : <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:233930/FULLTEXT02.pdf>.
- Floristernas Yrkesråd. (den 03 11 2018). Hämtat från www.nya.floristernasyrkesrad.se: <http://nya.floristernasyrkesrad.se/om-oss/fyrs-stadgar/>
- Floristernas yrkesråd. (den 03 11 2018). Hämtat från www.nya.floristernasyrkesrad.se: <http://nya.floristernasyrkesrad.se/om-oss/>
- Gåfvells, C. (2016). *Skolad blick på blommor: Formandet av yrkeskunnande i floristutbildning* . Doktorsavhandlingar från Institutionen för pedagogik och didaktik. Forskarskolan i yrkesdidaktik. . Stockholm: Stockholms universitet.
- Helte, V. (1995). *Hantverkskunskap*. Stockholm: LT.
- Henning Loeb , I., & Korp, H. (2015). *Lärare och lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Holme, I. M., & Solvang, B. K. (1997). *Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Kock, H. (2011). *Arbetsplatslärande: att leda och organisera kompetensutveckling*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund : Studentlitteratur.
- Köpsén, S. (2014). *Lära till yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, I. (2006). *Grundskolelärares tankar om kompetensutveckling*. Lunds Universitet .
- Rönkvist, D. (2001). *Kompetensutveckling i praktiken- ett samspel mellan ledning, yrkesgrupper och omvärld. En studie av strategier för kompetensutveckling inom hälso- och sjukvård* . . Linköping : Parajett.
- Skolverket. (den 23 09 2018). Hämtat från www.skolverket.se: https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2597.pdf?k=2597

Skolverket. (den 20 09 2018). Hämtat från www.skolverket.se:
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2597.pdf?k=2597

Skolverket. (den 18 10 2018). Hämtat från www.skolverket.se:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/statsbidrag-for-kompetensutveckling-inom-yrkesamnen-2018#h-Vadskastatsbidragetanvandastill>

Skolverket. (den 02 11 2018). Hämtat från www.skolverket.se:
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2576.pdf?k=2576

Säljö, R. (1989). *Som vi uppfattar det: Elva bidrag om inläring och omvärldsuppfattning*. Lund : Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (den 14 10 2018). Hämtat från Vetenskapsrådet :
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Bilaga 1

Intervjuguide

- Hur länge har du jobbat som yrkeslärare?
- Är du behörig yrkeslärare?
- Har ni Yrkesbevis på er skola?
 - Hur arbetar du kring detta?
- Har du som yrkeslärare blivit erbjuden kompetensutveckling under din tid som yrkeslärare?
 - Ja- vad var det för kompetensutbildning?
 - Nej- varför tror du?
- Har du som yrkeslärare på egen hand föreslagit kompetensutbildning till din chef?
 - Ja, Vad var det för utbildning? Fick du gå den?
 - Nej, Varför?
- Känner du som yrkeslärare att du kan ge eleverna den kunskap de behöver för att gå direkt ut i branschen?
 - Ja,
 - Nej, Varför upplever du det? (lektionstid, brist på egna kunskaper, omotiverade elever)
- Hur upplever du att du som yrkeslärare följer med i trendutvecklingen inom floristyrket?
- Upplever du att dina egna tekniska färdigheter inom florist utvecklas i takt med dagens trender?
 - Ja, hur håller du dig uppdaterad?
 - Nej, vad kommer det sig?
- Finns det tillfällen då du som yrkeslärare upplever att ditt hantverk blivit ålderdomligt sedan du frångick branschen?
 - Ja, hur tänker du kring det?
 - Nej, hur har du hanterat det?
- Hur har du som yrkeslärare kontakt med branschen utanför läraryrket?
- Hur påverkar Yrkesbeviset din kompetensutveckling inom florist?
(Om de har yrkesbeviset på skolan)

- Arbetar du som yrkeslärare extra i butik eller annan verksamhet inom floristbranschen utanför skolan?
 - Varför?

- Hur främjar/utvecklar du din yrkeskompetens och yrkesskicklighet i läraryrket?
 - Arbetar extra i butik
 - Använder material i skolan till olika arbeten
 - Gör mycket arbeten ihop med eleverna/ visar exempel
 - Bjuder in föreläsare
 - Använder min fritid till att utveckla mig själv
 - Åker på kurser privat
 - Går på inspirationsföreläsningar
 - EGEN kommentar

- Hur mycket egen tid lägger du på floristbranschen utöver läraryrket?
 - Vad kommer det sig?

- Har du egna tankar kring kompetensutveckling för floristlärare?

- Övriga kommentarer kring ämnet?

Bilaga 2

Brev till intervjudeltagare

Hej!

Jag heter Elin Nyberg och läser sista terminen på Yrkeslärarutbildningen på Högskolan i Skövde. I mitt examenarbete i ämnet pedagogik med inriktning mot yrkesutbildning har jag valt att fokusera på floristryrkeslärarnas kompetensutveckling.

Syftet med detta examensarbete är att undersöka hur floristryrkeslärare ser på sin kompetensutveckling och hur de upplever att de utvecklar sin yrkeskunskap efter att de har gått ifrån branschen.

För- och nackdelar med att delta i studien

Genom att delta i intervjustudien kommer du att reflektera kring ämnet kompetensutveckling. Du kommer kunna delge mig information om hur du som yrkeslärare ser på kompetensutveckling. Detta bidrar till en överskådlig bild över hur läget ser ut och kan ge material till fortsatta studier inom ämnet kompetensutveckling framöver. Jag kan inte se några risker med att delta i intervjun.

Intervjuns utformning

Du som respondent kommer behandlas med sekretess vilket innebär att datainsamlingen endast kommer vara tillgängligt för mig och min handledare. I den slutliga produkten kommer du som respondent vara oidentifierad och ingen koppling till din identitet kommer finnas. Det inspelade intervjumaterialet kommer endast avses för den här studien och vill du ta del av det slutliga resultatet har du självklart möjlighet att få arbetet skickat till dig.

Samtycke och frivilligt deltagande

Deltagandet i studien är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta din medverkan utan att ange orsak till varför. Väljer du att delta i min undersökning kan du svara JA på det här mailet så hör jag snart av mig för att boka in tid för intervju.

Vid eventuella frågor, tveka inte att höra av dig!

Med vänlig hälsning, Elin Nyberg